

Cylch Gorchwyl y Cydbwyllgor Archwilio

Mae'r Cylch Gorchwyl hwn yn amlinellu swyddogaeth y Cydbwyllgor Archwilio fel pwyllgor ymgynghorol er mwyn cynorthwyo'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd (CHTh) a'r Prif Gwnstabl (PG).

1. Datganiad diben

1.1 Diben y Cydbwyllgor Archwilio (y Cydbwyllgor, CA) ydy darparu canolbwynt annibynnol a lefel uchel ar ddigonoldeb trefniadau llywodraethu, risg a rheoli. Ei rôl ydy sicrhau bod digon o sicrwydd ynghylch llywodraethu, risg a rheolaeth, sy'n rhoi mwy o hyder i'r CHTh a'r PG bod y trefniadau hynny yn effeithiol.

1.2 Mae'r CA yn goruchwyllo'r archwiliadau mewnol ac allanol, ynghyd â'r adroddiadau ariannol a llywodraethu, gan gynorthwyo sicrhau bod trefniadau digonol mewn lle ar gyfer her fewnol ac atebolrwydd cyhoeddus.

2. Llywodraethu, risg a rheoli

2.1.1 Gwnaiff y Cydbwyllgor:

2.1.2 Adolygu trefniadau llywodraethu corfforaethol y CHTh a'r PG o ran y fframwaith llywodraethu da, gan gynnwys y fframwaith moesegol, ac ystyried y Llawlyfr Llywodraethu (sy'n cynnwys y Cod Llywodraethu Corfforaethol, y Cynllun Caniatâd, Rheoliadau Ariannol a Gorchmynion Sefydlog Contractau).

2.1.3 Monitro datblygiad a gweithredu rheoli risg yn SCHTh a'r heddlu.

2.1.4 Monitro cynnydd wrth ymdrin â materion risg a adroddir i'r CA (mae risgiau gweithredol unigol yr heddlu wedi'u heithrio'n benodol o gylch gorchwyl y CA).

2.1.5 Ystyried adroddiadau ar effeithiolrwydd trefniadau rheoli ariannol, gan gynnwys Cod Rheoli Ariannol CIPFA.

2.1.6 Ystyried trefniadau SCHTh a'r heddlu er mwyn sicrhau gwerth am arian ac adolygu sicrwydd ac asesiadau effeithiolrwydd y trefniadau hyn.

2.1.7 Adolygu asesu risgiau twyll a'r niwed posibl i'r SCHTh a'r heddlu gan dwyll a llygredigaeth.

2.1.8 Monitro'r strategaeth atal twyll, gweithrediadau ac adnoddau.

2.1.9 Adolygu trefniadau llywodraethu a sicrwydd ar gyfer partneriaethau neu gydweithrediadau arwyddocaol.

2.2 Mae'r CHTh yn enwebu'r CA fod yn gyfrifol am sicrhau craffu'r Strategaeth Gyfalaf a'r Polisi Rheoli'r Trysorlys yn effeithiol.

3. Adrodd ariannol a llywodraethu

3.1 Adrodd Llywodraethu

3.1.1 Bydd y Cydbwyllgor yn:

3.1.1.1 Adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blyneddol cyn cymeradwyaeth gan y CHTh a'r PG ac ystyried a yw'n adlewyrchu'r amgylchfyd risg a sicrwydd ategol, gan gynnwys barn flynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol.

3.1.1.2 Ystyried a ydy gwerthuso blynyddol ar gyfer y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn penderfynu'n deg fod trefniadau llywodraethu yn addas i'r diben, gan gynorthwyo cyflawni amcanion SCHTh a'r heddlu.

3.2 Adrodd Ariannol

3.2.1 Bydd y Cydbwyllgor yn:

3.2.1.1 Monitro trefniadau a pharatoadau adrodd ariannol er mwyn sicrhau y gellir bodloni gofynion statudol a safonau proffesiynol.

3.2.1.2 Adolygu'r datganiadau cyfrifon blynyddol. Yn benodol, ystyried a ydy polisiau cyfrifyddu priodol wedi'u dilyn ac a oes pryderon yn codi o'r datganiadau ariannol neu o'r archwiliad sydd angen dod i sylw'r CHTh a'r PG.

3.2.1.3 Ystyried adroddiadau'r archwiliwr allanol i'r CHTh a'r PG ar faterion sy'n codi o archwilio'r cyfrifon.

3.3 Trefniadau archwiliad a sicrwydd

3.3.1 Gwnaiff y Cydbwyllgor ystyried fframwaith sicrwydd y SCHTh a'r heddlu a sicrhau ei fod yn mynd i'r afael â risgiau a blaenoriaethau'n ddigonol.

4. Archwilio allanol

4.1 Bydd y Cydbwyllgor yn:

4.1.1 Cynorthwyo annibyniaeth archwilio allanol drwy ystyried asesiad blynyddol yr archwiliwr allanol o'i annibyniaeth ac adolygu unrhyw broblemau a godwyd gan yr Archwiliwr Cyffredinol neu Archwilio Cymru.

4.1.3 Ystyried llythyr rheoli blynyddol yr archwilydd allanol, adroddiadau perthnasol a'r adroddiad i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.

4.1.3 Ystyried adroddiadau penodol fel y cytunwyd gyda'r archwiliwr allanol.

4.1.4 Rhoi sylwadau ar gwmpas a dyfnder gwaith archwilio allanol a sicrhau ei fod yn rhoi gwerth am arian.

4.1.5 Cynghori ar gomisiynu gwaith ychwanegol gan archwilio allanol.

4.1.6 Cynghori ac argymell ar effeithiolrwydd y berthynas rhwng archwilwyr allanol a mewnol ac asiantaethau arolygu neu gyrff perthnasol eraill.

4.1.7 Darparu mynediad rhydd a dilyffethair i gadeirydd y cydbwyllgor archwilio ar gyfer yr archwilwyr, gan gynnwys y cyfle am gyfarfod preifat gyda'r CA.

5. Archwilio mewnol

5.1 Bydd y Cydbwyllgor yn:

5.1.1 Adolygu ar gyfer cymeradwyo'r siarter archwilio mewnol.

5.1.2 Adolygu cynigion a wnaed mewn perthynas â phenodi darparwyr allanol gwasanaethau archwilio mewnol a gwneud argymhellion.

- 5.1.3 Adolygu'r cynllun archwilio mewnol sy'n seiliedig ar risg, gan gynnwys gofynion adnoddau'r archwiliad mewnol, y dull o ddefnyddio ffynonellau sicrwydd eraill ac unrhyw waith sydd ei angen i ddibynnu ar y ffynonellau eraill hynny.
- 5.1.4 Ystyried newidiadau dros dro sylweddol i'r cynllun archwilio mewnol seiliedig ar risg a gofynion adnoddau.
- 5.1.5 Gwneud ymholiadau priodol gan y rheolwyr a'r pennaeth archwilio mewnol i benderfynu a oes unrhyw gyfyngiadau amhriodol o ran cwrpas neu adnoddau.
- 5.1.6 Ystyried unrhyw namau ar annibyniaeth neu wrthrychedd y pennaeth archwilio mewnol sy'n codi o rolau neu gyfrifoldebau ychwanegol y tu allan i archwilio mewnol. Argymhell ac adolygu amddiffyniadau yn gyfnodol er mwyn cyfyngu namau o'r fath.
- 5.1.7 Ystyried adroddiadau gan y pennaeth archwilio mewnol ar gyflawniad archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys cyflawniad darparwyr allanol gwasanaethau archwilio mewnol. Bydd y rhain yn cynnwys:
- diweddariadau ar waith archwilio mewnol gan gynnwys canfyddiadau allweddol, materion sy'n peri pryder a champau gweithredu sydd ar y gweill o ganlyniad i waith archwilio mewnol
 - adroddiadau rheolaidd ar ganlyniadau'r rhaglen sicrhau a gwella ansawdd
 - adroddiadau ar achosion lle nad yw'r swyddogaeth archwilio mewnol yn cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, gan ystyried a ydy'r diffyg cydymffurfio yn ddigon sylweddol y mae'n rhaid ei gynnwys yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
- 5.1.8 Ystyried adroddiad blynyddol pennaeth yr archwiliad mewnol, gan gynnwys:
- y datganiad o lefel y cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus a chanlyniadau'r rhaglen sicrwydd a gwella sy'n ategu'r datganiad – bydd y rhain yn dangos pa mor ddibynadwy ydy casgliadau'r archwiliad mewnol)
 - y farn ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol y fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth ar y cyd, ynghyd â'r crynodeb o'r gwaith sy'n cefnogi'r farn (bydd y rhain yn cynorthwyo'r Cydbwyllgor i adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol)
- 5.1.9 Ystyried crynodebau adroddiadau archwilio mewnol penodol yn ôl y gofyn.
- 5.1.10 Derbyn adroddiadau yn amlinellu'r camau a gymerwyd os ydy'r pennaeth archwilio mewnol wedi dod i'r casgliad bod y rheolwyr wedi derbyn lefel risg a allai fod yn annerbyniol i'r SCHTh neu'r heddlu neu fod pryderon ynghylch y cynnydd o ran gweithredu camau gweithredu y cytunwyd arnynt.
- 5.1.11 Cyfrannu at y rhaglen sicrwydd ansawdd a gwella ac at asesiad ansawdd allanol archwilio mewnol sy'n digwydd o leiaf unwaith bob pum mlynedd.
- 5.1.12 Ystyried adroddiad ar effeithiolrwydd archwilio mewnol er mwyn ategu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.
- 5.1.13 Darparu mynediad rhydd a dilyffethair i gadeirydd y cydbwyllgor archwilio ar gyfer pennaeth archwilio mewnol, gan gynnwys y cyfle am gyfarfod preifat gyda'r cydbwyllgor.

6. Trefniadau atebolrwydd

6.1 Bydd y Cydbwyllgor yn:

- 6.1.1 Adrodd i'r CHTh a'r Prif Gwnstabl ar ganfyddiadau, casgliadau ac argymhellion y Cydbwyllgor ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd eu fframweithiau llywodraethu, rheoli risg a rheoli mewnol, trefniadau adrodd ariannol a swyddogaethau archwiliadau mewnol ac allanol.
- 6.1.2 Adrodd i'r CHTh a'r Prif Gwnstabl yn rheolaidd ar gyflawniad y Cydbwyllgor o ran y cylch gorchwyl ac effeithiolrwydd y cydbwyllgor wrth fodloni ei ddiben.
- 6.1.3 Cyhoeddi adroddiad blynyddol ar waith y Cydbwyllgor gan gynnwys casgliad ar y cydymffurfio gyda datganiad sefyllfa CIPFA.

7. Cyffredinol

- 7.1 Fel arfer, bydd y Cydbwyllgor yn cynnwys pum aelod annibynnol, sy'n annibynnol i SCHTh a'r heddlu. Os ydy'n dod yn amlwg y bydd yr aelodau'n is na phedwar aelod, ymgwymerir â recriwtio er mwyn codi'r aelodaeth i bump.
- 7.2 Bydd y cworwm ar gyfer y Cydbwyllgor yn 3 aelod annibynnol o leiaf.
- 7.3 Bydd y Cydbwyllgor yn cyfarfod o leiaf bedair gwaith y flwyddyn. Gellir trefnu cyfarfodydd ychwanegol drwy eithriad er mwyn trafod materion sy'n peri pryder dybryd.
- 7.4 Bydd y cyfarfodydd yn cynnwys sesiwn agored (a gynhelir yn gyhoeddus). Os oes eitemau ar yr agenda na ellir eu trafod mewn sesiwn agored, bydd sesiwn gaeedig yn dilyn.
- 7.5 Mae hyfforddiant a digwyddiadau eraill yn gyfnodol, lle mae disgwyl i aelodau eu mynychu.
- 7.6 Gwahoddir bob aelod i arwain mewn maes lle mae ganddynt wybodaeth arbenigol. Gallent gyfathrebu gyda staff a swyddogion perthnasol tu allan i gyfarfodydd ffurfiol er mwyn hysbysu gweddill y Cydbwyllgor a rhoi sicrwydd i'r CHTh a'r Prif Gwnstabl.